

## Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes 2023. gada pārskats

Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome (turpmāk arī – Apelācijas padome) ir Ministru kabineta iecelta koleģiāla lēmējinstītūcija, kas izskata izgudrojumu patentu (ieskaitot papildu aizsardzības sertifikātus zālēm un augu aizsardzības līdzekļiem), preču zīmju, dizainparaugu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju (turpmāk – rūpnieciskā īpašuma objekti) ārpustiesas strīdus, kuri izriet no rūpnieciskā īpašuma objektu reģistrācijas un pēcreģistrācijas procedūrām.

Apelācijas padomes locekļi, pieņemot lēmumus, ir neatkarīgi un nav pakļauti citu personu rīkojumiem vai citādi tiešai vai netiešai ietekmei. Savukārt Patentu valde nodrošina Apelācijas padomes organizatorisko un administratīvo darbību.

Apelācijas padome kopš tās izveidošanas 2016. gada vasarā izskata šādus rūpnieciskā īpašuma normatīvajos aktos paredzētos strīdus:

- par Patentu valdes lēmumu, kurš pieņemts reģistrācijas vai pēcreģistrācijas procedūrā un par kuru iesniegts apelācijas iesniegums (apelāciju lietas);
- par rūpnieciskā īpašuma objekta reģistrāciju, pret kuru iesniegts trešās personas iebilduma iesniegums (iebildumu lietas).

Kopš 2023. gada 7. marta, kad stājās spēkā attiecīgie grozījumi Preču zīmju likumā un Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likumā, klāt nākuši vēl divi strīdu veidi:

- par preču zīmes reģistrāciju, pret kuru trešā persona iesniegusi reģistrācijas atzīšanas par spēkā neesošu iesniegumu (atzīšanas par spēkā neesošu lietas);
- par preču zīmes reģistrāciju, pret kuru trešā persona iesniegusi reģistrācijas atcelšanas iesniegumu (atcelšanas lietas).

### Darbības rezultāti

2023. gada 17. jūlijā apritēja pirmais septiņu gadu periods, kopš darbojas Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome. Līdz minētajam datumam Apelācijas padomē strādāja četri locekļi, bet ar Ministru kabineta 14.07.2023 rīkojumu Nr. 446 „Par Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes priekšsēdētāja un locekļu atkārtotu iecelšanu amatā” atkārtoti uz septiņiem gadiem amatā tika iecelti trīs – Dace Liberte, Ilze Bukina un Ieva Plūme-Popova, Dacei Libertei uzdodot pildīt arī Apelācijas padomes priekšsēdētāja pienākumus. Apelācijas padomes lietvedību nodrošina Patentu valdes darbinieks – Apelācijas padomes sekretārs.

Apelācijas padome 2023. gadā saņēma piecus apelācijas iesniegumus – četrus par Patentu valdes lēmumiem atteikt preču zīmes reģistrāciju, bet vienu par Patentu valdes lēmumu noraidīt tiesību atjaunošanu Eiropas patenta uzturēšanai Latvijā. Saņemti 48 iebilduma iesniegumi – visi pret preču zīmju reģistrācijām, un 37 no tiem iesnieguši Eiropas Savienības preču zīmju īpašnieki. 2023. gadā iebildumu procedūrā tika apstrīdēti 2,6% preču zīmju reģistrāciju (iepriekšējā gadā – 2,4%). Saņemti arī septiņi preču zīmes reģistrācijas atcelšanas iesniegumi un trīs preču zīmes reģistrācijas atzīšanas par spēkā neesošu iesniegumi (vienu no tiem iesniedzis Eiropas Savienības preču zīmes īpašnieks).

2023. gadā pēc būtības tika izskatīti 25 iebildumi, no kuriem viens bija iebildums pret dizainparauga reģistrāciju, pārējie – pret preču zīmju reģistrāciju. 14 iebildumi tika apmierināti pilnībā, 4 – apmierināti daļēji, bet 7 – noraidīti. 17 iebildumu lietvedība

2023. gadā izbeigta. Izskatīta viena apelācija par Patentu valdes lēmumu atteikt preču zīmes reģistrāciju, un tā noraidīta. Izskatīti arī trīs atcelšanas iesniegumi, un tie visi apmierināti, atceļot attiecīgo preču zīmju reģistrācijas.

Lielākoties lietas izskatītas rakstveida procesā, tikai vienā gadījumā lietu mutvārdos izskatīt lūdzis iebilduma iesniedzējs, bet četros gadījumos (vienā apelācijas lietā un trīs iebilduma lietās) to pēc savas iniciatīvas noteikusi Apelācijas padome. Apelācijas padomes 2023. gadā sagatavotie rakstveida lēmumi lietās, kur strīds izšķirts pēc būtības, kopumā aizņem 266 lappuses.

Vidējais iebilduma lietu izskatīšanas laiks, proti, laiks no iebilduma saņemšanas dienas līdz rakstveida lēmuma sagatavošanas dienai, 2023. gadā bija 420 dienas. Tas svārstās starp 180 un 1720 dienām, un šī lielā amplitūda izskaidrojama ar to, ka ir iebilduma lietas, kuras tiek izskatītas tūlīt pēc tam, kad beidzies termiņš papildinājumu iesniegšanai pie iebilduma, un ir lietas, kuras vairākus gadus ir atliktas vai kurās apturēta lietvedība, jo puses ir mēģinājušas izlīgt vai bijis strīds tiesā, no kura var būt atkarīgs iebilduma lietas rezultāts. Iebilduma lietu izskatīšanas laika mediāna 2023. gadā bija 240 dienas. Laiks no preču zīmes apelācijas saņemšanas līdz rakstveida lēmuma sagatavošanai 2023. gadā bija 220 dienas, bet divās papildu aizsardzības sertifikātu apelācijas lietās – 1563 dienas. Vidējais atcelšanas lietu izskatīšanas laiks 2023. gadā bija 215 dienas.

Lietas dalībnieks, kas nepiekrīt Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes lēmumam, ar kuru izšķirts strīds apelācijas, iebilduma, atcelšanas vai atzīšanas par spēkā neesošu lietā, var triju mēnešu laikā no rakstveida lēmuma paziņošanas dienas vērsties tiesā ar prasības pieteikumu. 2023. gadā neviena persona neizmantoja šīs tiesības. Rīgas pilsētas tiesa kā pirmās instances tiesa 2023. gadā pēc būtības izskatīja divas iebilduma lietas, un izskatīšanas rezultāts tajās sakrita ar Apelācijas padomes iepriekš nolemto.

2023. gada 9. februārī Saeimā tika pieņemti un 7. martā stājās spēkā grozījumi Preču zīmju likumā un Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likumā, kas nodrošina iespēju ieinteresētajām personām vērsties Apelācijas padomē ar iesniegumu preču zīmes reģistrācijas atcelšanai vai atzīšanai par spēkā neesošu, kas līdz šim bija tikai tiesas prerogatīva. Ar to Latvijā tika pabeigta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2436 (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, transponēšana. Tādējādi ieinteresētajām personām, kuras vēlas panākt kādas preču zīmes reģistrācijas atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu, tagad tiek nodrošināta iespēja izvēlēties – vērsties ar prasību vispārējās jurisdikcijas tiesā vai ar attiecīgu iesniegumu Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomē. Pirmais preču zīmes reģistrācijas atcelšanas iesniegums Apelācijas padomē tika saņemts 2023. gada 13. martā, bet pirmais preču zīmes reģistrācijas atzīšanas par spēkā neesošu iesniegums – 2023. gada 22. martā.

Apelācijas padomes locekļi 2023. gada pirmajā pusē iesaistījās to Patentu valdes Preču zīmju informācijas sistēmas uzlabojumu testēšanā, kas attiecas uz preču zīmju reģistrācijas atcelšanas un atzīšanas par spēkā neesošu lietu veidošanu un administrēšanu. Apelācijas padomes priekšsēdētāja piedalījās Tieslietu ministrijas izveidotajā Preču zīmju darba grupā, kas izstrādāja Civilprocesa likuma grozījumus nolūkā nodrošināt sūdzību par atsevišķiem Apelācijas padomes lēmumiem izskatīšanu vispārējās jurisdikcijas tiesā. Apelācijas padomes locekle Ieva Plūme-Popova, tāpat kā

iepriekš, arī 2023. gadā iesaistījās Patentu valdei tik nozīmīgā procesā kā kvalitātes vadības sistēma, piedaloties iestādes iekšējos auditos, izvērtējot sertificēto procedūru atbilstību, kvalitāti un efektivitāti.

Apelācijas padome turpināja piedalīties arī dažādos Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja (EUIPO) sadarbības projektos. Kopš 2023. gada rudens Patentu valdes mājaslapā Apelācijas padomes sadaļā, kā arī Patentu valdes *YouTube* kanālā ir pieejams EUIPO projekta ECP7 “Preču zīmju direktīvas ieviešana” ietvaros izveidotais un ierakstītais video, kurā Apelācijas padomes locekle Ilze Bukina stāsta par preču zīmes reģistrācijas atcelšanas un atzīšanas par spēkā neesošu procedūrām. Darbs tika turpināts arī EUIPO Konverģences projektā CP13 par preču zīmēm, kuras reģistrācijai pieteiktas ar negodprātīgu nolūku.

### Komunikācija ar sabiedrību

Informācija par visiem Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes lēmumiem tūlīt pēc to paziņošanas lietas pusēm tiek publicēta Patentu valdes mājaslapā. Arī pārskats par nozīmīgākajām 2023. gadā izskatītajām iebildumu un apelāciju lietām ir publicēts un pieejams Patentu valdes mājaslapā (turpat aplūkojami arī iepriekšējo gadu pārskati).

Apelācijas padomes priekšsēdētāja Dace Liberte 2023. gada decembrī EUIPO organizētā tīmekļseminārā informēja interesentus par to, kas 2023. gadā Latvijā mainījies preču zīmju reģistrācijas atzīšanas par spēkā neesošu un atcelšanas procedūrās.

### Nākamajā gadā plānotie pasākumi

Tāpat kā iepriekš, arī 2024. gadā galvenā Apelācijas padomes uzmanība tiks veltīta rūpnieciskā īpašuma strīdu izskatīšanai.

2024. gada februārī plānota EUIPO Apelācijas padomju delegācijas vizīte Latvijā, kuras ietvaros notiks arī seminārs, kurā ar pārskatu par nozīmīgiem rūpnieciskā īpašuma strīdiem uzstāsies gan EUIPO Apelācijas padomju pārstāvji, gan arī Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomes pārstāvji.